

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Panelová sídliště a „ztráta místa“

Autor: **Ondřej Dvořák**

Posudek vedoucího práce:

Předkládaná práce Ondřeje Dvořáka má ambice pohybovat se na pomezí teorie architektury a filosofie, což je záměr, který lze z hlediska celkové koncepce bakalářského studia na FHS bezpochyby hodnotit pozitivně. Jinou otázkou je, nakolik se to jejímu autorovi skutečně podařilo.

Ondřej Dvořák si jako své ústřední téma vybral panelová sídliště z éry hromadné socialistické výstavby - fenomén, který v různém měřítku dodnes utváří podobu většiny našich měst a který je problémem jak po stránce funkce a technického stavu, tak pokud jde o vzhled a celkový architektonický výraz. Doba, kdy bylo přínosem již pouhé zpochybnění správnosti tohoto konceptu bydlení, je sice již pryč, nicméně sídliště sama tu reálně zůstávají jako značný problém, s nímž se v nějaké míře potýká téměř každé větší město. Přestože je dnes pro odbornou diskusi možná aktuálnějším a zajímavějším tématem nový typ satelitní zástavby v okolí velkých sídel, zůstává dědictví socialistické výstavby reálnou výzvou k praktickému řešení a úkolem v rámci programu regenerace měst a z tohoto hlediska není zvolené téma ničím odbytým.

Rovněž pokus propojit různé roviny, na nichž se o daném tématu mluví, tzn. teorii architektury v užším slova smyslu či sociologické průzkumy a jejich interpretace s filosofickou úvahou, je na místě - nicméně jde o počin poměrně obtížný a předkládaná práce zůstala spíše jeho rozvrhem, na němž by bylo třeba ještě pracovat.

V prvních kapitolách nastínil autor stručně - ale poměrně zdařile - situaci i teoretická východiska, z nichž se postupně vynořil koncept hromadné bytové výstavby, kterou známe z realizací druhé poloviny minulého století. Následuje kapitola sledující konkrétní proměny urbanistického konceptu v jednotlivých desetiletích, kdy hromadná výstavba probíhala - a to včetně fotodokumentace vybraných realizací. Po té se však poněkud vytrácí celkový koncept a práce získává spíše podobu nadhození relevantních motivů, ovšem na různém stupni obecnosti; motivů, jejichž provázanost by bylo třeba lépe proartikulovat a navzájem propojit. Základem této části práce jsou především úvahy Christiana Norberga-Schulze (s přesahem k některým textům Martina Heideggera, na kterého se Norberg-Schulz odvolává), jenž svoji teorii staví na pojmu *místa* - ovšem nikoli v běžném slova smyslu místa v prostoru, ale *místa*, které má svého *genia* - *genia loci*. Zdá se mi, že i kapitola, v níž je referováno stanovisko Norberga-Schulze trpí poněkud nepřehledností či nesystematičností, která je však nejnápadnější v kapitolách závěrečných. Autor pokračuje Yi Fu Tuanovou koncepcí, která je stanovisku Norberga-Schulze blízká, není však jasné, nakolik ji autor chce využít pro další úvahy.

Nejslabší část práce je - z mého pohledu - ta závěrečná, v níž se ne zcela povedlo to, co bylo, domnívám se, záměrem - totiž podívat se zpět na problematiku velkých sídlišť optikou získanou zvážením textů Norberga-Schulze, zejména jeho knihy *Genius loci*. Jednotlivé aspekty architektury, jejichž ztráta vedla podle Norberga-Schulze k nemožnosti identifikace a orientace a tím i ke „ztrátě místa“, jako např. měřítko či diverzita, jsou

pojdnávány poněkud nevyváženě a prokládány příklady, které se již zvolené problematiky sídlišť přímo netýkají (např. přestavba továren na bydlení). Naproti tomu jsem očekávala jasnější vztažení úvah Norberga-Schulze na konkrétní urbanistické teorie naznačené v úvodu práce. To by bylo třeba provést systematictěji a zřetelněji a nezůstat na rovině příkladů.

Závěr předkládané práce působí poněkud uspěchaným dojmem, text nabývá spíše charakter rozvrhu, který by bylo třeba ještě naplnit, či podobu směrovek, podle kterých by bylo možné pokračovat dál. Nedostatek času je, bohužel, též patrný z množství chyb, které by bylo možné odstranit pečlivějším čtením - nicméně v této podobě práci značně ubírají.

Na druhou stranu pracoval Ondřej Dvořák zcela samostatně, sám zvolil téma i koncepci zpracování - a tím, že se rozhodl pohybovat takřkajíc na „pomezí“ oborů, se také postavil do obtížnější situace, než je u bakalářské práce běžné.

Vzhledem k tomu doporučuji práci k obhajobě a navrhuji bové hodnocení v rozmezí 19-24 bodů dle průběhu obhajoby.

V Praze dne 6.6.2007

Ing. arch., Mgr. Marie Pětová